

GRŠKI, RIMSKI IN SREDNJEVEŠKI FRAZEMI

TANTALOVE MUKE

Tantal je bil kot sin kralja bogov Zeusa eden redkih smrtnikov, ki mu je bilo dano udeleževati se pojeдин bogov na Olimpu. Bil je njihov ljubljeneц in varovanec. Zaradi vsega tega si je začel Tantal domišljati, da je enak bogovom, saj je pil njihov nektar in jedel ambrozijo z njihove mize. Nekega dne je neki deček ukradel kipec iz templja boga Zeusa na Kreti in ga prinesel Tantalu. Ta ga je skrtil pred bogovi in tajil, da ve, kje se nahaja. Mislil je namreč, da bogovi ne vedo za njegovo skrivnost. Bogovi so sicer vedeli, da Tantal skriva kipec a so upali, da bo Tantal, ko se bo naveličal kipca, le uvidel svojo zmoto in ga vrnil v tempelj. Tantalu pa je dejstvo, da mu ni nobeden od bogov dal vedeti, da je njegovo ravnanje napačno, le še potrdilo prepričanje, da jim je enak. Sklenil je, da bo še enkrat preizkusil njihovo vsevednost. Ubil je lastnega sina Pelopa in njegovo meso postregel bogovom, ko jih je naslednjič povabil k sebi v goste. Vsi bogovi razen zamišljene boginje Demetre, ki je pojedla košček mesa, so ogorčeni vstali od mize in zahtevali od Zeusa pravično kazen za grešnega kralja. Ta je ob spoznanju, da so bogovi kljub vsemu vsevedni začel prositi odpuščanja, kar pa ni pomagalo. Zeus je pahnil Tantara v Tartar, kjer ga je čakala huda kazen. Bil je privezan sredi reke pod drevesom. Ko je hotel jesti, se mu je veja odmaknila in ko je hotel piti je reka izginila. Pelopa so obudili v življenje, manjkajoči kos mesa na lopatici, ki ga je pojedla Demetra, pa so mu nadomestili s koščkom slonovine. Tako so se vsi njegovi potomci rodili z belim znamenjem na tem delu telesa.

Nismo zadovoljni s stvarmi in osebami, ki so okoli nas, zato pa si želimo stvari in osebe, ki so nam nedosegljive in daleč proč.

Zeus je se enkrat pobesnel in poslal boga Arca, da je osvobodil smrt, ki je Sizifa odpeljala v Hades. Sizi, ki je pričakoval tak rezultat je že pred tem naročil ženi, naj ne žaluje za njim in mu ne položi v grob darov, ki jih je bilo po tedanjih šegah treba priložiti mrtvem. Žena ga je ubogala in je celo slavila njegovo smrt. Sizi je v Hadesu tarnal nad njenim početjem in si izboril, da mu je Tanatos dovolil izhod iz Hadesa, da bi ženo opomnil na njene dolžnosti. Sizi je tako pobegnil iz sveta mrtvih in priredil veliko zabavo na račun bogov. To je Zeusa tako razjezilo, da je namenil Sizifu naložiti grozno kazen in ga poslati v Tartar. Ponovno je ponj poslal Tanatosa, ki se je z njim vrnil v Hades. Za kazen za njegove grehe proti bogovom je bil Sizi vržen v Tartar med največje grešnike. Tam je moral za kazen valiti ogromno skalo na vrh hriba. Vsakič, ko je pririnil skalo skoraj na vrh, pa mu je le-ta ušla in se skotalila na vznožje. Tako kazen bo po grški mitologiji opravljal celo večnost.

Vztajno, brezplodno, ničvredno delo, ki ne pripelje do uspeha.

JABOLKO SPORA

Mit se začne, ko se edini, ki je preživel Herakolovo uničenje, poroči z Hekabo in dobi sina z imenom Hektor. Ko je na poti mlajši sin, se Hekabi sanja, da bo mestu v pogubo, zato ga zavrže. Najde ga eden iz med služabnikov ter ga imenuje Paris. Ko mladenič osdraste, ga tri boginje (Afrodita, Hera in Atena) postavijo pred zahtevno nalogo. Mednje je boginja jeze vrgla jabolko spora, ki naj bi pripadalo najlepši in tako se mora Paris odločiti katera je to, saj se same niso mogle dogovoriti. Vsaka mu je ponudila plačilo, če jo izbere in tako se je odločil za lepo Afrodito, ki mu je obljubila za ženo najlepšo dekle na Zemlji. S tem pa je razjezil Hero in Ateno, ki mu nastivita past. Na zabavi špartasnekega kralja spozna Heleno, v katero se zaljubi in ona mu vrača ljubezen. Odločita se, da se skupaj odpravita nazaj v Trojo, kar pa Heleninega moža Menelaja razjezi in tako se skupaj s svojim bratom Agamemnonom odpravi v napad nad Trojo. Tako se prične desetletna Trojasna vojna in Troji je bilo napovedana da bo po 10 letnem boju padla. Ahajci so skupaj s svojimi zavezniki odpravijo proti obalam Troje in Menelaj Parisa pozove na dvoboj. Kateri že skoraj zmaga, a zmago tik pred koncem obrne Afodita v prid Parisa. Tako se tudi v drugih bojih poleg junakov bojujejo tudi bogovi. Po desetletnem boju junakov kot so Ahil, Hektor, Paris, Odisej, Patroklos,... Najprej zmaga kaže v prid Trojancom, nato pa se Odisej domisli odlične prevare (trojanski konj) in s prevaro zmagajo Ahajci. Požgali in porušili so Trojo ter pobili in zaslužnili prebivalce. Preživelo jih je le nekaj, katere vodi na začetku Enejev oče Anhis, po njegovi smrti pa junak Enej.

Jabolko spora je lahko predmet ali oseba, okoli katerega se spre dva ali več ljudi.

AHILOVA PETA

Mati je Ahila potopila v reko Stiks, da bi ga naredila neranljivega in s tem nesmrtnega. Ker ga je pri tem držala za peto, ni postal popolnoma neranljiv. Med obleganjem Troje se je sprl z vojaškim poveljnikom Ahajcev, Agamemnonom (Menelajevim bratom), zaradi odvzete sužnje Briseide. Le boginja Atena je Ahilu preprečila umor kralja, na koncu se je zadostil s tem, da ni več hotel sodelovati v bojih. Grška stran je zaradi izgube najdrznejših borcev (Ahila in njegovih Mirmidoncev) začela izgubljati, vendar trmastega Ahila niti odposlanci pod vodstvom prebrisanega Odiseja niso mogli prepričati, naj se omehča. Šele potem, ko je Hektor, trojanski princ, ubil njegovega najboljšega prijatelja Patrokla, se je Ahil vrnil v boj. V dvoboju je Hektorja premagal in v maščevalnem srdcu njegovo truplo vlekkel okoli obzidja Troje. Ker se mu je zasmilil Hektorjev oče, plemeniti trojanski kralj Priam, mu je vrnil sinovo truplo, da ga je lahko pokopal z vsemi častmi. Paris, drugi Priamov sin, Hektorjev brat in mož ugrabljene Helene, ga je ubil z zastrupljeno puščico, ki jo je vodil Apolon, tako da ga je zadel v edino ranljivo mesto (Ahilova peta).

Ahilova peta je usodna slabost nekoga ali nečesa močnega in nepremagljivega, ki lahko povzroči njegov propad.

OJDIPOV KOMPLEKS

Zgodba temelji na mitu o tebanskem kralju Laju, ki mu je bilo prerokovano, da ga bo sin ubil in se poročil z njegovo ženo Jokasto. Zato zakonca svojemu novorojenčku prebodeta noge in ga pustita v divjini, vendar ga reši pastir. Odnese ga v Korint, kjer ga kralj in kraljica posvojita in ga poimenujeta Ojdip («Oteklo-nog»). Nekega dne Ojdip posumi, da korintska vladarja nista njegova prava starša, zato se odpravi v Delfe, kjer mu prerokujejo, da bo ubil očeta in se poročil z materjo. Ker jima noče škoditi, se odpravi drugam, na poti pa se zaplete v pretep, v katerem ubije nekaj moških. Med njimi je tudi njegov pravi oče, kralj Laj. Nato odide v Tebe, kjer straši Sfinga (pol ženska, pol levinja), ki požre vsakega, ki ne reši njene uganke. Ojdip jo razvozla in dobi za ženo tebansko kraljico, za katero se izkaže, da ni nihče drug kot Ojdipova prava mati Jokasta. Nato Ojdip pride na oblast po mestu pa zečne pustoši kuga, saj morilec kralja Laja še živi v mestu. Ojdip ga hoče najti, da bi ga pregnal iz mesta. Svetujejo mu, naj o morilcu povpraša slepega vedeža Tejreziasa. Ta pozna Ojdipovo usodo in noče izdati resnice, zato ga izženejo iz dežele. Nato se med množico najde mož, ki se izdaja za pastirja, ki je Ojdipa še kot dojenčka rešil pred smrtjo. Končno Ojdip spozna, da je pravzaprav sin pokojnega tebanskega kralja in posumi, da se je prerokba morda le uresničila – dojame, da je ravno on morilec kralja Laja in da se je poročil z lastno materjo, kraljico Jokasto. Ona ne prenese take sramote, zato si vzame življenje, Ojdip pa se kaznuje tako, da si poškoduje oči in oslepi.

Pretirana navezanost sina na matero, sovraštvo do očeta (mamin sinko).

dan. Heraklej je to opravil tako, da je skozi hleve preusmeril tokova rek Alfej in Penej.

Prispodoba za nekaj zelo umazanega ali zanemarjenega.

TROJANSKI KONJ

Zaradi velikih izgub so se Grki odločili, da se bodo poslužili prevare. Zgradili so veliko, leseno skulpturo konja, ki je bila znotraj votla; tja so se skrili Grki. Potem so zapustili taborišče ob obali, se vkrcali na ladje in odpluli iz vidnega obzorja. Ko so Trojanci prodrli na obalo, so jo našli zapuščeno, le konj je stal tam, kot daritev bogovom. Konja so spravili v mesto, nakar so priredili veliko slavlje ob koncu vojne. Ko so prebivalci mesta zaspali, so se Grki splazili iz konja, premagali maloštevilne straže, odprli mestna vrata ter signalizirali grški vojski, ki je tako vdrla v nebranjeno mesto. Sledil je pokol meščanov in požig.

Nekaj ali nekdo, ki se vtihotapi v organizacijo od znotraj in jo oslabi.

NARCIS

Nimfa Liríopa je s Kéfisosem spočela dečka, ki ga je poimenovala Narcis. Videc Tirezija je zanj napovedal, da bo dočakal dolgo starost le, če ne bo spoznal samega sebe. Pri 16. letih je Narcisa občudoval marsikateri fant in po njem je koprnelo marsikatero dekle. Nekoč je postavnega mladeniča uzrla nimfa Eho, ki ji je Hera vzela dar govora, ker je Eho s svojim klepetom večkrat zadržala boginjo, da ne bi ta zasačila svojega nezvestega moža s kako nimfo. Hera se je nad dekletom maščevala tako, da je Eho odslej lahko le ponavljala glasove, ki so dospeli do nje. Eho se je v Narcisa zaljubila, a on jo je zavrnil in nimfa se je od sramu umaknila v gozd ter se spremenila v kamen. Od nje je ostal le odmev. A Narcis je zavračal tudi druge nimfe in mladeniče, zato je ena njegovih žrtev prosila, naj se tudi njemu ne izpolni ljubezenska sla. Afroditja je željo izpolnila in Narcis se je tako v studencu zaljubil v lastno podobo. Vsakič, ko je segel po njej, je nazadnje podoba izginila. Nesrečna ljubezen je Narcisa mučila tako dolgo, dokler ni počasi zblaznel. Začel se je tolči po prsni in ranil do krvi ter v svoji bolesti umrl. Narcis je tako odšel v podzemlje, kjer je še naprej opazoval svojo podobo, na mestu Narcisovega telesa pa je ostala le narcisa.

Zagledan sam vase, samovšečen lepotec.

ARIADNINA NIT

V grški mitologiji je Ariadna hči kretskega kralja Minosa in Pasifae. Ko so Atenci umorili njegovega sina, je zasedel Atene. Atence je zavezal, da so vsako leto poslali na Kreto sedem mladeničev in mladenk. Namenjeni so bili za človeške žrtve Minotavru, ki je živel v labirintu. Neko leto se je junak Tezej priključil tej skupini s ciljem, da ubije Minotavra. Na Kreti se je Ariadna zaljubila vanj in mu podarila čaroben meč ter klobčič rdeče niti (Ariadnina nit). Tezej je med prodiranjem v labirint odvijal to nit, tako da je po uspešno opravljeni nalogi našel pot iz labirinta. Ko se je Tezej zmagovito vrnil iz labirinta, je Ariadna zbežala z njim, toda Tezej jo je spečo pustil na otoku Naksos. Tu je postala žena Dioniza.

Vodilna nit, sredstvo, ki kaže pot iz rešitve.

GORDIJSKI VOZEL

Gordijski vozec je po starogrški pravljici vozec, ki ga je na vozu, nekaj v lasti kralja Midasa, zavozljal frigijski kralj Gordios. Prerokovano je bilo, da bo zavladal svetu kdor bo vozec razvozlal. Aleksander Veliki je leta 334/333 pr. n. št. problem rešil tako, da je vozec v mestu Gordiju kratkomalo presekal z mečem. Nato je zavladal svetu.

Hitra rešitev na videz zapletenega problema.

PIROVA ZMAGA

Pir, po materi potomec trojanskega junaka Ahila, po očetovi strani pa celo samega polbožanskega Herkula, je imel nadvse burno življenje. Že v zibki so mu stregli po življenju očetovi sovražniki in smrti ga je rešila le neomajna zvestoba služabnikov. Zanj je nato skrbel ilirski kralj Glautias, ki ga je komaj dvanajstletnega postavil na prestol rodnega Epira, grške pokrajine, ki je mejila na Makedonijo. Kraljestvo pa je kmalu izgubil, ko se je odpravil slaviti poroko ene izmed Glautijevih hčera. Zatekel se je v Egipt, kjer si je z ugodno poroko v kraljevsko družino pridobil dovolj moči, da si je pridobil nazaj oblast nad Epirom. Od tedaj dalje je vse njegovo življenje eno samo vojskovanje. Kot vojskovodja je bil imeniten, zgledoval se je po Aleksandru Velikem in si prizadeval, da bi ga ne le dosegel, ampak celo prekosil. Njegovih vojaških sposobnosti niso občudovali samo prijatelji, ampak tudi sovražniki, med njimi še najbolj Rimljani, s katerimi se je nekoč zapletel v hudo vojno. Kot priznanega vojaškega strokovnjaka - o vojskovanju je spisal tudi celo vrsto knjig - so ga namreč v južno Italijo povabili prebivalci grške kolonije Tarenta, da bi jim pomagal v bojih z Rimljani. Vendar je Pir v Rimljanih naletel na mogočnega, enakovrednega nasprotnika. Pir je v prvi bitki sicer zmagal, vendar je bilo na obeh straneh enako veliko žrtev, tako da je Pir izjavil: "Še ena taka zmaga bi me popolnoma uničila." In prav ta zmaga ga je zapisala v zgodovino...

Zmaga, ki terja veliko žrtev.

njegove zahteve, a je tiran Dionizij nad prestol dal obesiti oster meč na tanko žimo iz konjskega repa. Grozeči meč naj bi Damokleja opozarjal na nevarnost, ki se ji vladar izpostavlja spričo tekmecev in zavistnežev. Še pred koncem dneva je Damoklej svojega vladarja prosil, da ga reši nevarne preizkušnje.

Stalno preteča nevarnost.

ORFEJ

Orfej, največji grški mitični pevec, sin boga Apolona, je bil poročen z lepo najado] Evridiko, ki jo je imel zelo rad. Nekoč jo je pičila kača in Evridika je umrla. Orfej pa njene smrti ni prenesel in je sklenil, da gre ponjo h Hadu. V deželi mrtvih je vladarja podzemlja - Perzefono in Hada - ganil s svojo glasbo. Evridiko sta mu vrnila pod pogojem, da se na poti iz podzemlja ne bo ozrl. A ko sta bila z Evridiko že blizu izhoda, je Orfeja zaskrbelo, da bi Evridika opešala in se je ozrl. Tedaj pa je nimfispodrsnilo in Orfej jo je izgubil za vedno. Pevec je zaman poskušal spet prečkati reko v podzemlje in tako sedem dni presedel pri stigijskem bregu ter se nato umaknil v planine Balkana.

Kogar označimo za Orfeja, je odličen glasbenik, pevec z izjemnim glasbenim navdihom.

ODISEJADA

Ko je izbruhnila trojanska vojna, je šel v boj s svojimi četami tudi Odisej, kralj Itake. Po desetih letih je Troja padla. Grki so Trojo premagali z zvijačo, ki se je domislil Odisej (trojanski konj). Junaki, ki so vojno preživeli, so se vrnil domov. Doma sta Odiseja čakala zvesta žena Penelopa in sin Telemah. Odisej se je domov vračal deset let. Blodil je po morju in doživljal različne pustolovščine.

- Močan veter je Odiseja in tovariše pripeljal na otok Lotofagov. Otočani so jim postregli z lotosom, ki ima lastnost, da človeka tako zasvoji, da pozabi na dom in svojce. Odisej je tovariše le s težavo prepričal, da so nadaljevali plovbo.
- Pripluli so v deželo Kiklopov. To so bili orjaški velikani, ki so živeli v samotnih votlinah. Najmogočnejši med njimi je bil enooki Polifem, sin boga morja Poseidona. Polifem je požrl šest Odisejevih tovarišev. Da bi rešil svoje može in sebe, je Odisej velikana opil, nato pa mu v oko zabodel razžarjeni kol in ga oslepil. Zaradi tega se je Odisej močno zameril Poseidonu.
- Ko so zapustili Kiklope, so se ustavili na otoku, kjer je vladal Aiolos, bog vetrov. Ta je Odiseju podaril meh. Radovedni tovariši so meh skrivaj odprli in iz njega so ušli vetrovi. Strašen vihar je razburkal morje

DIONIZ, DIONISTIČNO OBNAŠANJE

Dioniz je bil sin Zevsa in Semele. Bil je bog vina. Zgodba o njegovem rojstvu je zelo nenavadna. Hera je bila, kot vedno v takih primerih, ljubosumna na moževo ljubico Semelo, ki je pričakovala Zevsovega otroka. Zato jo je nagovorila, naj si ogleda Zevsa v vsej njegovi mogočnosti. Zevs Semeli ni mogel odbiti prošnje in se ji je razkril v božanski podobi. Semela je pri tem zgorela in Zevsu je komaj uspelo iz njenega trebuha rešiti še nerojenega otroka. Da bi lahko do konca zrasel, ga je Zevs za tri mesece skrtil v svoje stegno, tako da se je lahko rodil ob pravem času. Nato je skrb zanj prevzel Hermes, ki ga je predal Semelini sestri Ino in njenemu možu. Ko je Hera to izvedela, ju je udarila z blaznostjo, tako da je mali Dioniz moral spet bežati. Nato so skrb zanj prevzele Nímfe. Ko je odrasel, je ljudem prinesel vinsko trto in jih naučil pridelovati vino. Ljudje so ga zato začeli častiti, nekateri pa so se njegovemu kultu uprli. Zagrizene nasprotnike je znal Dioniz kruto kaznovati. Dioniz se je nato poročil z Ariadno, ki jo je spečo našel na enem od Kikladskih otokov.

Razuzdano, razposajeno veseljačenje.

lokostrelstvu skupaj z drugimi snubci za Penelopino roko. Odisej je vse premagal in jih pobil. V dolgoletni Odisejevi odsotnosti so Penelopo nadlegovali snubci. Branila se jih je tako, da jim je obljubila, da se bo poročila z enim izmed njih, ko bo stkala prt. Toda vse, kar je čez dan stkala, je ponoči razparala. Ko je od doma odšel še sin, da bi kaj izvedel o očetu, je izgubila upanje. Toda oba sta se srečno vrnila.

Dolgotrajno, pustolovsko potovanje, blodnje na nekem delu življenske poti.

PEGAZ

Pegaz je krilati konj iz grške mitologije, ki je skočil iz trupa gorgone Meduze, ko ji je Perzej odsekal glavo. Pegazovo grško ime se povezuje z besedo izvir. Namreč, kjerkoli je ta konj udaril s kopitom ob tla, je nastal izvir vode. Pegaz je živel v visokih planinah, največ na gori Helikon, domu Muz. Letel je s hitrostjo vetra. Bil je prekrasen, močan in močnih kopit. Bil pa je tudi nežen in moder ter čistega srca - lahko je odletel vse do Olimpa. Pegaz je prinašal Zevsu strele. Kasneje se je poročil z Euipo s katero je ustvaril naraščaj krilatih konjev. S pomočjo Atene in Pozejdona ga je ulovil grški heroj Belerofon v bližini izvira Peirene. Pegaz je heroju dovolil da ga je jahal, da bi lahko premagal pošast Himero, nato sta naredila še mnoge druge podvige. Njegov jahač je nekoč padel z njegovega hrbta pri poskusu da doseže goro Olimp. Zevs ga je zato spremenil v zvezdjo Pegaz in postavil na nebo.

Jahati na Pegazu - človek z bujno domišljijo, Pegaz je simbol pesniškega navdiha.

PITIJSKI ODGOVOR

Pitija velja za svečenico, ki je prerokovala v Apolonovem templju v Delfih. Ljudje so se k njej zatekali v časih stiske, ko so potrebovali odgovore in nasvete. Sedela je na trinožnem stolčku nad zemeljsko razpoko, kjer je omamljena s parami, ki so prihajale iz razpoke, govorila nepovezane besede, ki naj bi bile volja bogov. Žvečila je lovorjeve liste in pila vodo iz izvira. Svečeniki (profeti) so nato iz teh besed sestavili prerokbo, ki pa se seveda ni vedno uresničila. Nasploh je Pitija znana po svojih dvoumih odgovorih, ki so si jih Grki morali razlagati po svoje. Če se prerokba ni izpolnila, so to pripisali napačni razlagi sporočila. Pitija je Krezu napovedala, da bo s prečkanjem reke Halis (meje svojega kraljestva) uničil veliko državo. Kralj se je zadovoljen odpravil na vojni pohod, vendar je bil premagan; zmagal je perzijski kralj Kir, Krez pa je uničil svojo lastno državo.

Ko na zastavljeno vprašanje dobimo nerazumljiv, dvoumen, skrivnosten odgovor.

svoje učence. Najuspešnejši med njimi je bil Dedalov nečak Talos. Dedal je v strahu, da bi ga Talosova nadarjenost uspela zasenčiti, dečka pahnil z atenskega obzidja. Na areopagu je bil spoznan za krivega, zato je s sinom ušel na otok Kreto. Tam je za kralja Minosa zgradil znameniti labirint, v katerega je dal Minos zapreti Minotavra. Kralj Minos je Dedala bogato nagradil, ni mu pa dovolil zapustiti Krete. Da bi Dedal lahko ubežal ujetništvu na Kreti, je zase in za sina izdelal krila iz voska in perja. Sina je posvaril, naj leti nad morjem in ne preblizu sonca. Vendar Ikar se je med letom dvignil previsoko, vosek se je zato stopil in deček je strmoglavil v morje. Otok, kjer je morje naplavilo dečkovo truplo, pa se imenuje Ikarija.

Človek, ki postane žrtev lastne drznosti, brez izkušenj se podajo predaleč.

AMAZONKE

Amazonke so bile v grški mitologiji ljudstvo žensk bojevnic. Živele naj bi v Kapadokiji in bile potomke boga Aresa in nimfe Harmonije. Vodila jih je kraljica. Bojevnice naj bi imele spolni odnos samo enkrat na leto, moški so imeli samo nalogo zaplojevanja potomcev. Desno dojko so si odrezale ali izžgale, da jih ne bi ovirala pri streljanju z lokom. Po izročilu so si morale Amazonke že kot deklice izžgati prsi in od tega so dobile ime: »amazoi«, ki pomeni »brezprsne«. Proti njim so se bojevali Heraklej, Bellerophontes, Ahil in Tezej.

Bojevita, neizprosna in možača ženska.

JUDEŽEV POLJUB

Po zadnji večerji je Jezus odšel z enajsterimi molit na vrt Getsemani pod Oljsko goro. Juda pa je medtem šel iskat vojake in hlapce velikega duhovnika in jih pripeljal k Jezusu. Juda je Jezusa poljubil, saj je bil dogovorjen, da bo tako pokazal, koga naj aretirajo. Judje se načeloma niso poljubljali pri pozdravu, razen, če se že dolgo niso videli. So pa učenci poljubljali svoje učitelje v znak spoštovanja. Poljubljali so jim roko ali nogo ali stopalo. Juda pa je v ta poljub položil strup izdajstva. Zato je poljub postal znan kot Judežev poljub, kar je v številnih jezikih sinonim za zahrbtno izdajo. Jezus se aretaciji ni upiral in je tudi svoje učence pozval k mirnosti. Jezusa so potem odpeljali na zaslišanje h Kajfi, pozneje pa še k Herodu Antipi in k Ponciju Pilatu, ki je ukazal, da ga mučijo in jim ga dovolil usmrtiti s križanjem.

Hinavsko zahrbtno dejanje.

Sveti Tomaž je bil eden izmed dvanajstih apostolov. Ko se je Jezus po križanju prvič prikazal svojim učencem, je Tomaž manjkal. Kolegi so mu pripovedovali o dogodku, on pa jim ni verjel in je rekel: »Če ne vidim na njegovih rokah rane od žebeljev in ne vtaknem prsta v rane od žebeljev in ne položim roke v njegovo stran, nikakor ne bom veroval.« Čez osem dni se jim je učitelj spet prikazal in Tomaža nagovoril, češ naj le mirno preveri, kar se je namenil. Tomaža je razsvetlilo, Jezus pa mu je poočital: »Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati!«

Kdor ne vrjame ničesar sam ne izkusi.

OD PONCIJA DO PILATA

Pilat je najbolj znan po procesu proti Jezusu. Judovski veljaki s Kajfo na čelu so Pilatu pripeljali Jezusa in zahtevali, da ga Pilat usmrti. Pilat se najprej ni hotel vmeševati v judovske notranje zadeve in je Jezusa poslal k Herodu. Ta je Jezusa sicer zasliševal, potem pa ga je vrnil Pilatu. Pilatu se Jezus ni zdel nevaren in morda bi ga celo izpustil, a judovski duhovniki so nahujskali ljudi, da so zahtevali Jezusovo križanje. Pilat je množici ponudil, da (zaradi praznika pashe) enega od zapornikov izpusti, a ljudje so izbrali drugega zapornika - Barabo. Ko je Pilat videl, da množica le še bolj zahteva Jezusovo smrt, si je simbolično umil roke in izjavil, da ne bo on kriv Jezusove smrti. Po tem so Jezusa mučili in odvedli na Golgoto, kjer so ga križali.

Brez uspeha hodimo od vrat do vrat, da bi pri predstavnikih oblasti, biokracije dosegli prošnje ali zahteve.

SODOMA IN GOMORA

Bog se je odločil, da bo uničil Sodomo in Gomoro. V mest je poslal dva angela, da bi se prepričala o slabosti mesta. Ko sta angle prispela v mesto Sodoma, kjer ju je pod streho sprejel Lot. Kmalu so njegovo hišo začeli oblegati meščani in mu grozili nj pripelje tujca ali pa bodo ubili tudi njega in družino. Lot je tujca varoval, zato sta angela meščane oslepila, Lotu pa naročila naj odide iz mesta s svojo družino, ker bo Bog to mesto uničil z žveplom in ognjem. Še preden pa so odšli, pa sta mu dajala naj za nobeno ceno ne pogleda nazaj. Lot ju je ubogala, vendar pa je njegova žena med begom pogledala nazaj in se spremenila v steber soli. Lot in njegovi hčeri pa sta so se nastanili v majhnem mestu Coar.

SALOMONSA SODBA

Zgodba govori o dveh materah, ki sta se prepirali in si lastili istega otroka. Obe sta rodili približno istočasno, a je en novorojenček ponoči umrl. Njegova mati je dojenčka zamenjala in trdila, da je živi otrok njen, mrtvi pa od druge ženske. Ta je svojega otroka prepoznala, toda dokazati ni mogla, ker ni bilo nobenih prič. Zato so ju pripeljali h kralju Salomonu, ki naj bi razsodil, katera je prava mati. Obe ženski sta trdili, da je živi otrok njen, zato je Salomon odločil, naj otroka prerežejo na pol in bosta tako imeli vsaka polovico otroka. Pravi materi ljubezen do otroka ni dala, da bi ga razkosali in se mu je raje odpovedala, samo da ostane živ. Tako je Salomon ugotovil, katera mati je prava in ji otroka vrnil, drugo pa ubil.

Modra in pravična rozsodba.

DAVID IN GOLJAT

Filistejci so napadli Izrael in Filistejski junak Goljat je zahteval naj se nekdo bori proti njemu, in poraženec bo suženj tistega, ki bo zmagal... Med Izraelci ni bilo nobenega bojvnika, ki bi se upal spopasti z Fililstejci. Ker ni bilo nobenega junaka, ki se ni bal Goljata, se je za boj odločil David. David je bil pastir drobnice in imel je tri starejše brate, ki pa so že bili v vojni. Savel ga je oblekel v bojno opremo, ker pa David ni bil vanjen nanjo se je odločil bojevati brez. Filistejca je premagal z natančnim metom kamna na sredino čela, nato pa mu je z mečem odrezal glavo. Tako je določil zmago Izraelcev in ves Izrael ga je imel za junaka.

Zmaga srčnosti, spretnosti in poguma nad surovo samovoljno in samovšečno močnjo.

SAMSON IN DALILA

Samson se je poročil s hčerjo Filistejcev. Na dan gostije so mu naročili 30 tovarišev, da bi ga spremljali. Samson jim je zastavil uganko: »Iz požeruha je prišla jed in iz hudega je prišlo sladko«. Navezovala se je na leva, ki ga je raztrgal in v katerem se je naselilo roj čebel in med. Ker so bili tovariši jezni, da bodo izgubili in bodo morali dati 30 srajc in praznjih oblek, so zagrozili ženi, naj jim pove rešitev, ali pa bodo sežgali njo in hišo njenega očeta. Sedem dni, kar je bila gostija, je žena jokala ob Samsonu in ga prosila naj ji pove odgovor. Ker ga je nadlegovala, ji je sedmi dan, končno razkril odgovor. V jezi je ubil 30 tovarišev in odšel v hišo svojega očeta, njegovo ženo pa je vzal eden izmed tovarišev. Ko se je čez nekaj časa vrnil s kozličem, da bi obiskal svojo ženo, je izvedel, da jo je njen oče dal njegovemu prijatelju. V jezi je v žitna polja Filistejcev spustil 300 lisic s plamenicami. Oni so mu vrnil udarec tako, da so požgali njegovo ženo in hišo njenega očeta. Samson jim je rekel, da se jim bo maščeval in jih natolkel. Potem se je odpravil skrivat na Judevo. Judi so poiskali Samsona, ga zvezali ter odnesli Filistejcem. Še preden so ga izročili, so se vrvi okoli Samsona vžgale in razpadle. Samson je našel oslovo čeljust in z njo pobil tisoč mož. V dolini Soreku je Samson vzljubil Dalilo. Dalilo pa so Filistejci podkupili naj poizve, kako je edini način, da zvežejo Samsona. Dalila ga je spraševala, a Samson ji je odgovarjal z lažmi. Ko pa ji je odkril svoje srce in ji povedal, da je božji nazirec in, da bi zgubil moč, če bi ga obrili, ga je izdala in predala Filistejcem. Le-ti so mu iztaknili obe očesi. Ljudstvo si je zaželelo, da jim Samson zapeše, takrat pa se je Samson maščeval za eno iz svojih oces in porušil glavne stebre hiše, da se je zrušila na kneze in na vse ljudstvo. Samson je usmrtil več ljudi ob svoji smrti kakor pa v svojem celem življenju. Prišli so Samsonovi bratje, ter Samsona pokopali v grobu njegovega očeta.